

Besluit op verzoek intrekking natuurvergunning Hoogstraat 21 te Toldijk

Wösten Juridisch advies
Postbus 11721
2502 AS 's-GRAVENHAGE

Datum
30 september 2025

Zaaknummer
2024-005371

Onderwerp
Omgevingswet – intrekkingsverzoek
Wnb-vergunning

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 15

Geachte heer, mevrouw,

U heeft ons gevraagd om de natuurvergunning voor VOF Ruessen op de locatie Hoogstraat 21 te Toldijk in te trekken. Het gaat om de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw) van 15 oktober 2012 met zaaknummer 2012-005228. Wij hebben besloten om dit verzoek om intrekking te weigeren. Dat betekent dat de natuurvergunning blijft gelden en VOF Ruessen deze mag blijven gebruiken. Hierna leggen wij uit hoe wij tot dit besluit zijn gekomen.

1 Procedure

Op uw verzoek is de uitgebreide voorbereidingsprocedure, zoals neergelegd in afdeling 3.4. Algemene Wet bestuursrecht (hierna: Awb), van toepassing. Wij hebben daarom niet meteen een definitief besluit genomen, maar eerst een ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Binnen deze termijn is een zienswijze binnengekomen.

1.1 Overgangsrecht

De Wnb is per 1 januari 2024 opgegaan in de Omgevingswet. Gelet op artikel 4.3 van de Invoeringswet Omgevingswet is de datum waarop de aanvraag om intrekking van de vigerende natuurvergunning is ingediend, bepalend. Als vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet een aanvraag om een besluit (in dit geval een besluit tot intrekken van een onherroepelijke vergunning) is ingediend, dan blijft het oude recht van toepassing tot het besluit onherroepelijk wordt. De Wnb blijft daarom van toepassing op uw intrekkingsverzoek van 3 april.

1.2 Uw verzoek in het kort

U verzoekt om gedeeltelijke intrekking van de omgevingsvergunning (voorheen Nbw 1998 vergunning) inzake de bedrijfsvoering veehouderij aan de Hoogstraat 21 te Toldijk. Het merendeel van de vergunning is volgens u onbenut. U verzoekt ons dit deel in te trekken. Wij hebben uw verzoek beoordeeld aan de hand van artikel 8.103, lid 1, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) in samenhang met artikel 5.40, lid 2, aanhef en onder a, Ow.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

1.3 Juridisch kader

Uw verzoek gaat over de toepassing van artikel 8.103, lid 1, Bkl in samenhang met artikel 5.40, lid 2, aanhef en onder a, Ow. Dit artikellid gaat over de verplichting tot het intrekken van een natuurvergunning indien dit nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid van de Habitatrictlijn. De vraag is dus wanneer er uitvoering moet worden gegeven aan dit artikel uit de Europese Habitatrictlijn. Dit betekent dat wij passende maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat er geen verslechtering optreedt in Natura 2000-gebieden die verband houdt met gebeurtenissen, activiteiten of processen die te voorzien zijn. Deze passende maatregelen zijn van toepassing op alle soorten en habitats waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en moeten waar nodig ook buiten de gebieden worden uitgevoerd. Bij het nemen van deze passende maatregelen hebben wij beoordelingsruimte bij de keuze van de te treffen passende maatregelen. Als wij niet overgaan tot het intrekken van een natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen, dan moeten wij inzichtelijk maken welke andere passende maatregelen wij nemen. We gaan hieronder verder op in.

2 Beoordeling van uw verzoek

In uw verzoek merkt u op dat het vergunde project aan de locatie Hoogstraat 21 te Toldijk voor stikstofdepositie zorgt in Natura 2000-gebieden, waaronder het gebied Landgoederen Brummen. Hiervoor is aan dit bedrijf een vergunning verleend in 2012. U merkt daarbij ook op dat er sprake is van een forse hoeveelheid latente ruimte.

Om te beginnen merken wij op dat het klopt dat in dit gebied en andere gebieden stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn waarvan de kritische depositiewaarden (hierna: KDW's) worden overschreden. Daarnaast zijn wij met het bedrijf in gesprek gegaan over uw constatering dat er latente ruimte in de vergunning aanwezig zou zijn. Uit dit gesprek blijkt dat de ruimte nog in gebruik is of nog in gebruik genomen zal worden. In dit besluit lichten wij toe dat wij niet kiezen voor het intrekken van de vergunning en kiezen voor andere passende maatregelen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrictlijn.

2.1 Beoordeling vergunde ruimte

In uw verzoek merkt u op dat er een groot deel van de vergunning op dit moment onbenut is. Naar aanleiding daarvan zijn wij met het bedrijf in gesprek gegaan. Op 3 oktober 2024 hebben wij het bedrijf VOF Ruessink melkvee bezocht op de locatie Hoogstraat 21 in Toldijk. Hieronder lichten wij onze bevindingen en conclusies naar aanleiding van dit gesprek en de nagezonden stukken toe. Op 15 oktober 2012 is er een vergunning op grond van de Nbw 1998 verleend voor het houden van 612 melkkoeien en 112 stuks jongvee. Op 12 januari 2016 is er een PAS melding ingediend voor een nieuwe eenlingenligboxstal en het wijzigen van het stalsysteem in de oude stal. VOF Ruessink had een melkveebedrijf met hoogproductieve HF koeien. Vanaf 2020 is het bedrijf geleidelijk gaan omschakelen naar een biologisch bedrijf met Jersey koeien. Door het omschakelen is er tijdelijk minder vee op het bedrijf aanwezig geweest. Op 3 februari 2022 is er naar aanleiding

van een handhavingsverzoek een fysieke controle uitgevoerd op de locatie. Uit deze controle is gebleken dat er 155 melkkoeien, 97 stuks jongvee aanwezig waren. Op dit moment zijn er ruim 600 stalplaatsen en worden er meer dan 500 stuks rundvee gehouden. Ze willen graag op het oorspronkelijke aantal terugkomen, maar door verschillende obstakels heeft dit een tijd geduurd. Het bedrijf heeft dit verder in bijlage 3 toegelicht. De ruimte wordt dus benut of er zijn concrete stappen genomen om de ruimte te gaan benutten.

2.2 Het beoordelingscriterium uit de Logtsebaan-uitspraak

Voor de motivering van de keuze voor andere maatregelen dan intrekken of wijziging van de natuurvergunning is blijkens de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling') nodig dat wij inzichtelijk maken met welke andere maatregelen uitvoering wordt gegeven of zal worden gegeven aan de noodzakelijk reductie van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn. Daarbij hoeft niet concreet aangegeven te worden welke maatregel tot dezelfde reductie van stikstofdepositie leidt als de intrekking of wijziging van een natuurvergunning.

De vraag wat de noodzakelijke daling van stikstofdepositie is die binnen een afzienbare termijn moet worden bereikt, is in de Logtsebaan-uitspraak van de Afdeling niet beantwoord. Uiteraard bevinden zich – idealiter – geen enkele stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden boven de KDW. Dat is gelet op de overbelaste staat van veel stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden echter niet iets dat op korte termijn kan worden bereikt.

Het doel uit onze Uitvoeringsagenda Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS)¹ is om in 2025 tot een reductie van 25% van de emissies van de Gelderse stikstofbronnen te komen. In de wet is een resultaatsverplichting opgenomen om landelijk in 2030 tenminste 50% en in 2035 ten minste 74% van de oppervlakte van stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarden (hierna: KDW's) te krijgen. Dit is nog steeds ons streven.

2.3 Staat van de natuur

Het vergunde project aan de locatie Hoogstraat 21 te Toldijk zorgt voor stikstofdepositie in Natura 2000-gebied Veluwe, Rijntakken, Landgoederen Brummen en Stelkampsveld.

Zoals gesteld merken wij op dat het klopt dat in deze gebieden stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn waarvan de KDW's worden overschreden. Daarbij is van belang dat het enkele feit dat de KDW wordt overschreden niet hoeft te betekenen dat sprake is van een dreigende verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden. De mate en duur van de overschrijding zijn wel belangrijke indicatoren bij de beoordeling of maatregelen nodig zijn om verslechtering van stikstofgevoelige natuurwaarden te voorkomen. Als in een gebied sprake is van een autonome trend

¹ U reeds bekend en raadpleegbaar via de website van de Provincie Gelderland of via de volgende url: [https://gelderland.stateninformatie.nl/document/10403266/3/PD_-Bijlage_1_Uitvoeringsagenda_GMS_2021-2025_%28PS2021-555%29](https:// gelderland.stateninformatie.nl/document/10403266/3/PD_-Bijlage_1_Uitvoeringsagenda_GMS_2021-2025_%28PS2021-555%29)

Datum
30 september 2025

Zaaknummer
2024-005371

Blad
4 van 15

op basis van staand beleid wat binnen afzienbare tijd leidt tot daling, dan zijn passende maatregelen minder snel bepalend voor het voorkomen van verslechtering dan in een gebied waar deze autonome dalende trend niet gaande is. Ten aanzien van de Natura 2000-gebieden waar het vergunde project effect op heeft, werken wij dat hieronder verder uit.

2.3.1 Natuurdoelanalyses

In de natuurdoelanalyses staan eendoordelen voor elk natuurdoel: wordt dat doel gehaald met uitvoering van de maatregelen uit het beheerplan en de daling van de stikstofuitstoot die nu voorzien wordt voor 2030? Of zijn aanvullende maatregelen nodig?

In de natuurdoelanalyses zijn de volgende mogelijke eendoordelen opgenomen:

- “ja”: verslechtering wordt voorkomen en instandhoudingsdoelen zijn binnen bereik;
- “ja, mits”: verslechtering wordt voorkomen maar instandhoudingsdoelen zijn niet binnen bereik;
- “nee, tenzij”: verslechtering wordt niet voorkomen en instandhoudingsdoelen zijn niet binnen bereik.

In de natuurdoelanalyses voor de gebieden waar het bedrijf aan de Hoogstraat 21 een effect op heeft, staat het volgende:

Veluwe

Habitatype / Soort	Eendoordeel
H2310 Stufzandheiden met struikhei	Nee, tenzij
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	Ja
H2330 Zandverstuivingen	Nee, tenzij
H3130 Zwakgebufferde vennen	Nee, tenzij
H3160 Zure vennen	Nee, tenzij
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Ja, mits
H4030 Droge heiden	Ja, mits
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	Ja, mits
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	Ja, mits
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidend)	Nee, tenzij
H1166 Kamsalamander	Nee, tenzij
H13831 Drijvende waterweegbree	Nee, tenzij
A072 Wespandief	Nee, tenzij
A224 Nachtzwaluw	Ja
A233 Draaihal	Nee, tenzij
A236 Zwarte specht	Nee, tenzij
A246 Boomleeuwerik	Ja

Datum
30 september 2025

Zaaknummer
2024-005371

Blad
5 van 15

A255 Duinpieper	Nee, tenzij
A276 Roodborsttapuit	Ja
A277 Tapuit	Nee, tenzij
A338 Grauwe klauwier	Ja

Rijntakken

Habitatype / Soort	Eindoordeel
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja
H6120 Stroomdalgraslanden	Ja
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	Ja
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	Ja
H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	Ja
H9120 Beuken- eikenbossen met hulst	Nee, tenzij
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	Ja
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidend)	Ja
H91F0 Droge Hardhoutooibossen	Ja
H1134 Bittervoorn	Ja
H1166 Kamsalamander	Ja
A122 Kwartelkoning	Ja
A153 Watersnip	Ja

Landgoederen Brummen

Habitatype / Soort	Eindoordeel
H3130 Zwakgebufferde vennen	Nee, tenzij
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Ja
H6230 Heischrale graslanden	Nee, tenzij
H6410 Blauwgraslanden	Ja, mits
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	Ja
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidend)	Ja
H1166 Kamsalamander	Nee, tenzij

Stelkampsveld

Habitatype / Soort	Eindoordeel
H3130 Zwakgebufferde vennen	Ja, mits
H4010A Vochtige heiden	Ja
H4030 Droge heiden	Ja
H6230* Heischrale graslanden	Nee, tenzij

Datum
30 september 2025

Zaaknummer
2024-005371

Blad
6 van 15

H6410 Blauwgraslanden	Ja
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	Ja
H7230 Kalkmoerassen	Ja
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	Ja
H91E0C* Vochtige alluviale bossen	Ja, mits
Kamsalamander	Ja, mits

Conclusie 'ja' en 'ja-mits'

Gelet op het voorgaande geldt dat voldoende andere maatregelen worden getroffen om de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen met een 'ja' of 'ja-mits' eindoordeel niet in gevaar te brengen en verslechtering te voorkomen. Voor deze habitattypen en -soorten is intrekking van de voorliggende vergunning daarom niet noodzakelijk.

Conclusie 'nee-tenzij'

Ten aanzien van de habitattypen en -soorten met een 'nee-tenzij' eindoordeel valt verslechtering niet uit te sluiten en zijn passende maatregelen nodig om verslechtering van natuurwaarden te voorkomen. In dit besluit lichten wij verder toe dat wij niet kiezen voor het intrekken van deze natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. Dat betekent niet dat het door u onderstreepte belang van de natuur en de door u gesignaleerde problematiek niet onze aandacht heeft. Het tegendeel is waar. Wij werken op dit moment aan het plan-/programmamatig (én gericht op uitvoering) oplossen van dit zeer ingewikkelde maatschappelijke probleem. Echter, de intrekking van deze vergunning is hier (als passende maatregel) op dit moment niet voor in beeld.

2.4 De pakketten aan maatregelen

In zowel de Contourennota², het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN)³ als in de Uitvoeringsagenda GMS is inzichtelijk gemaakt binnen welk tijdpad de maatregelen worden uitgevoerd, alsmede wat het effect van de maatregelen is. De periode tussen 2021 en nu kenmerkt zich als de aanlooptijd van het bovengenoemde maatregelenpakket: er zijn veel maatregelen uitgewerkt en klaargezet om ook daadwerkelijk resultaat te behalen. Echter, door verschillende oorzaken heeft de uitvoering van de geplande maatregelen tot op heden vertraging opgelopen. Aangezien de meeste van deze maatregelen nu wel openstaan en in uitvoering zijn, verwachten wij binnen één à twee jaar de eerste resultaten op weg naar het bereiken van de totale

² Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/16/contourennota-programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering>

³ Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/12/19/programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering-en-nota-van-antwoord>

reductiedoelstelling in 2035. Met de reeds verstrekte rijks gelden geven wij voortgang aan de onderstaande reeds ingezette maatregelen⁴:

- Vrijwillige aankoop agrarische bedrijven (regelingen omschakeling, gedeeltelijke beëindiging en verplaatsing);
- Stimulering innovatie en modernisering brongerichte maatregelen stalemissies;
- Regeling managementmaatregelen melkveehouders Veluwe;
- Vergroten en vergoeden landschapselementen agrarisch gebied⁵;
- Drukfactoren aanpak anders dan stikstof buiten N2000⁶.

2.4.1 Natuurherstelmaatregelen

Naast de hiervoor genoemde maatregelen, die gericht zijn op de noodzakelijke reductie van stikstof op de afzienbare termijn, worden er op dit moment ook Natura 2000-herstelmaatregelen getroffen. In de beheerplannen van alle Natura 2000-gebieden is beschreven welke maatregelen het gebied nodig heeft om de instandhoudingsdoelen die zijn opgenomen in het aanwijzingsbesluit van het gebied, te behalen. In de beheerplannen, wordt overigens ook de link gelegd met bredere (natuur)ontwikkelingen.

Voor het Natura 2000-gebied Veluwe zijn bijvoorbeeld, ten behoeve van stikstofgevoelige natuurwaarden, de volgende beheermaatregelen reeds getroffen en/of in uitvoering:

- Grootchalig bosherstel in historische boscomplexen, herstel en uitbreiding van de eikenstrubbenboscomplexen, herstel van hardhoutooibossen en revitaliseringsmaatregelen;
- Beperken zwijnendruk in oude eikenbossen en regionaal verlagen van de omvang van wilde hoefdierpopulaties;
- Inrichting en omvorming natuur zoals de maatregelpakketten voor duurzame heide, voor stuifzandlandschap, voor herstel van vochtige en natte heidelandschappen, voor jeneverbesstruweel en de aanleg van tijdelijke heideakker;
- Extensivering en aankoppelen van landbouwgrond;
- Opstellen en uitvoeren plannen voor het herstel en behoud van kwetsbare vennen;
- Optimaliseren hydrologisch systeem, tegengaan van verdroging en verbeteren waterkwaliteit ten behoeve van vennen, venen en beken;
- Opheffen versnippering door onder ander de aanleg verbindingen tussen heidegebieden;
- Diverse aanvullend beheermaatregelen zoals exotenbestrijding (Amerikaanse eik, vogelkers, robinia), extra chopperen, inzet van gescheperde begrazing en opslag verwijderen op heide en stuifzand.

⁴ Uitvoeringsagenda GMS 2021-2024 (zie onder voetnoot 1)

⁵ Dit leidt tot vermindering van oppervlakte van landbouwgrond met hoge mestgiften.

⁶ Deze maatregelen leiden zelf niet tot reductie van atmosferische stikstofdepositie. Wel kunnen bepaalde (delen van) gebieden door systeemherstel minder gevoelig worden voor stikstof. Deze maatregelen kunnen wel bijdragen aan vermindering van andere stikstofbronnen, zoals met meststoffen belast grond- en oppervlaktewater, mineralisatie van veen en interne eutrofiering.

Datum

30 september 2025

Zaaknummer

2024-005371

Blad

8 van 15

- Aanpassen van padenstructuur en gericht beperken van de openstelling van sommige deelgebieden, om verstoring door recreanten te verminderen;
- Maatregelen specifiek gericht op het versterken van leefgebied en soorten;
- Stellen randvoorwaarden aan beheer.

Voor het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn bijvoorbeeld, ten behoeve van stikstofgevoelige natuurwaarden, de volgende beheermaatregelen reeds getroffen en/of in uitvoering:

- Extra maaien/hooien en afvoeren en nabeweiden ten behoeve van glanshaverhooilanden;
- Afgraven van hoge oeverwallen t.b.v. stroomdalgraslandsoorten;
- Aanpassen van vegetatielegger en extensiveren van beheer t.b.v. uitbreiding en kwaliteitsverbetering van essen-iepenbossen en hardhoutooibossen,
- Uitbreiding en kwaliteitsverbetering i ten behoeve van stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden;
- Aanleg plas-drassituaties onder andere ten behoeve van de Watersnip;
- Kwartelkoning vriendelijk natuurbeheer: afspraken maken met beheerders over mozaïekbeheer, laat maaien van hooilandpercelen en/of aangepast begrazingsbeheer;

Voor het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen zijn bijvoorbeeld, ten behoeve van stikstofgevoelige natuurwaarden, de volgende beheermaatregelen reeds getroffen en/of in uitvoering:

- Uitvoeren hydrologische maatregelen zoals het dempen en verondiepen van watergangen, omleggen van watergangen en het graven van een nieuwe watergang;
- Omvorming van bos naar heide of alluviaal bos;
- Inrichten, afgraven en plaggen van (agrarische) percelen ten behoeve van de ontwikkeling van schraalland en bos;
- Verwijderen van exoten;
- Uitvoeren beheermaatregelen als het periodiek dunnen, maaien, begrazen en uitmijnen;
- Maaien van heischrale graslanden om successie tegen te gaan;
- Verkenning naar de noodzaak en mogelijkheden voor ecologische verbindingzones;
- Onderzoek naar de omvang en kwaliteit leefgebied van de kamsalamander

Voor het Natura 2000-gebied Stelkampsveld zijn bijvoorbeeld, ten behoeve van stikstofgevoelige natuurwaarden, de volgende beheermaatregelen reeds getroffen en/of in uitvoering:

- Versterken hydrologisch systeem waardoor (regionale) grondwaterstanden verhoogd worden en grondwater weer kan toestromen naar kwelafhankelijke natuur;
- Omvormingsmaatregelen genomen, waarbij naaldbos en (voormalige) landbouwgronden zijn omgevormd tot vennen, heiden en schraalgraslanden;
- Verder creëren en/of versterken van ecologische verbindingen van Stelkampsveld met andere Natura 2000-gebieden en natuurgebieden in de omgeving. Hieruit volgt een plan voor de inrichting van deze verbindingen;
- Voorbereiding en uitvoering peilopzet Oude Beek, traject 1 (Borculoseweg);

- Onderzoek naar cumulatief effect onttrekkingen;
- Beheermaatregelen zoals begrazing, bos(rand)beheer en verwijderen bosopslag;
- Bestrijden van exoten;

2.5 Nadere toelichting passende maatregelen

In navolging van de Logtsebaan-uitspraak is in diverse uitspraken (waaronder in de uitspraak ECLI:RBGEL:2024:2061 in rechtsoverweging 11) nadere inkleuring gegeven aan de mate waarin wij concreet moeten zijn. Welke andere maatregelen zijn of zullen worden getroffen, binnen welk tijdpad worden de maatregelen uitgevoerd en wanneer wordt verwacht dat deze effectief zijn. In het onderstaande gaan wij verder in op een aantal concrete passende maatregelen.

2.5.1 LBV (plus)-regeling

De Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) is een subsidieregeling voor veehouders die willen stoppen met hun bedrijf of met een locatie van hun bedrijf. Het doel van de regeling is om de stikstofuitstoot vanuit de veehouderij te verlagen, zodat natuur die daarvoor gevoelig is, kan herstellen. MGO-1 staat voor Maatregel Gerichte Opkoop, eerder MGA-I genoemd. Deze regeling is gericht op de vrijwillige opkoop van piekbelastende veehouderijbedrijven zodat dit bijdraagt aan de verlaging van de depositie van ammoniak op stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden. Deze maatregel is gericht op selectieve opkoop van veehouderijbedrijven die een hoge stikstofdepositie veroorzaken op één of meerdere natuurgebieden in de nabijheid van het bedrijf, de zogenoemde piekbelasters.

In de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 11 april 2024 in rechtsoverweging 11.1 (ECLI:RBGEL:2024:2061) zet het rechtscollège uiteen op welke wijze we de verwijzing naar de LBV-(plus) regeling kunnen concretiseren. Dit hebben wij gedaan in de bijlage bij dit besluit, waarbij wij de effecten uiteen hebben gezet van de LBV(plus)- en MGO-regelingen. Daarbij zijn wij uitgegaan van 58 LBV+ bedrijven en 6 MGO bedrijven die zich tot 1 november 2024 hebben aangemeld, waarvan de aanvraag is goedgekeurd en een intrekkingverzoek bij de provincie Gelderland is ingediend. Omdat door deze bedrijven een intrekkingverzoek is ingediend bij de provincie kan met redelijke zekerheid gesteld worden dat zij ook gaan beëindigen en de vergunningen worden ingetrokken. Inmiddels (na sluiting van de regeling op 21 december 2024) is duidelijk dat er 481 LBV(+)-aanvragen zijn gedaan door Gelderse bedrijven. Op basis van ervaringscijfers veronderstellen wij dat in totaal 272 bedrijven definitief gaan deelnemen aan de regeling en zullen overgaan tot een intrekking. Deze effecten zijn meegenomen voor de toekomstjaren 2025 en 2030.

Uit deze resultaten blijkt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van de Toldijk 21. De verwachte extra reductie in de toekomstige jaren van al ingezet beleid is daarbovenop nog groter. Voor de toekomstjaren (2025 en daarna) zou een totale emissiereductie te verwachten zijn van de onderzochte maatregelen van circa 100 keer de vergunde situatie van de Toldijk 21.

Aankomende beëindigings- en verplaatsingsregelingen

Per 6 januari 2025 is verder de Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (Lvvp) opengesteld. Deze regeling is bedoeld voor piekbelasters die hun veehouderij willen verplaatsen naar een locatie in Nederland (of een ander land in de Europese Unie), waarbij de bedrijfsactiviteiten op de nieuwe locatie in Nederland niet onder de aanpak piekbelasting vallen.

Per 1 januari 2025 is daarnaast de [MGB \(Maatregel Gerichte Beëindiging\)](#) opengesteld. Dit is een vrijwillige beëindigingsregeling vanuit Provincie Gelderland. De regeling is bedoeld voor veehouderijen die in één van de Gelderse Natura 2000-gebieden of daaromheen liggen. Met deze regeling worden ondernemers met een veehouderij gestimuleerd om volledig of gedeeltelijk te stoppen met hun bedrijf. Hiermee wordt de neerslag van stikstof verminderd in en om Natura 2000-gebieden in Gelderland.

2.5.2 Regeling Circulaire Mestverwerking

Naast maatregelen die leiden tot een lagere emissie uit de stal, zijn er ook maatregelen nodig die leiden tot een lagere input van stikstof via het veevoer en een lagere emissie uit de opslag en aanwending van mest. Via pilots werkt de provincie aan kennisontwikkeling om op die manier de uitstoot van stikstof omlaag te brengen. Verder heeft provincie Gelderland in 2023 een subsidieregeling Circulaire mestverwerking opengesteld. Deze regeling stimuleerde stalaanpassingen en het plaatsen van stikstofstrippers. Beide maatregelen zullen bijdragen aan minder depositie van stikstof op de natuur. In de ante evaluatie van deze regeling is berekend dat via deze openstelling een emissiereductie van 51.000 kg NH₃/jaar wordt bereikt. De emissiereductie door stikstofstrippers zal overigens niet zichtbaar zijn in de stalvergunningen.

Landelijke regelingen mestverwerking

Naast voornoemde regeling Circulaire Mestverwerking zijn er ook een aantal landelijke regelingen die hierop zien: de subsidieregeling Hoogwaardige mestverwerking (HMV) en de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv). De HMV is bedoeld voor bedrijven die een hoogwaardige mestverwerkingsinstallatie laten bouwen, zoals een mestvervoerder of een mestverwerkend bedrijf. De SBV richt zich op veehouderijen die middels maatregelen en aanpassing van stalssystemen hun stikstofuitstoot verminderen.

2.5.3 Kadernota Agrifood

Vanuit de Kadernota Agrifood wordt ingezet op de omschakeling naar een natuur inclusieve (kringloop) landbouw (NIL). Hierdoor vindt minder input van stikstof in de vorm van (kunst)mest plaats. Een lagere aanbreng van deze stikstofbronnen betekent dat er daardoor minder in het water of de natuur terecht komt. Door de bodem minder intensief te gebruiken draagt NIL bij aan stikstofreductie en aan de doelen voor natuur, landschap, water en bodem. Samen met boeren kijken we gebiedsgericht naar mogelijkheden voor de ontwikkeling voor de vormen van NIL. Voor 4 gebiedsprocessen rondom de Veluwe zijn er momenteel voor 39 bedrijven bedrijfsplannen

Datum
30 september 2025

Zaaknummer
2024-005371

Blad
11 van 15

opgesteld voor de omschakeling naar NIL. Vanuit genoemde gebiedsprocessen worden momenteel aanvragen opgesteld om deze bedrijfsplannen uit te voeren. De uitvoering zal worden gefinancierd vanuit de GLB regeling ‘Gebiedsgerichte samenwerking’, die provincie Gelderland in oktober 2024 openstelt.

2.5.4 Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

Per 1 januari 2016 is het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) ingevoerd. Bij de ANLb-beheeraanpak wordt per regio gekeken hoe collectief de leefgebieden gecreëerd en in stand gehouden kunnen/moeten worden voor een soort of groepen van soorten. Het ANLb richt zich op het behoud en herstel van biodiversiteit, water- en klimaatdoelen en agrarisch natuur en landschap. In Gelderland zijn er 3 collectieven die voor de provincie het ANLb uitvoeren. Onderstaande tabel laat zien hoeveel hectare het Collectief Agrarisch landschap Achterhoek in de periode 2024-2028 onder contract heeft bij boeren in de Achterhoek.

Coöperatieve Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek U.A. (VALA)	Max ha te vergoeden
A11 open grasland	210,00
A15 dooradering	2.338,00
K01 klimaat	318,00
W01 water	17,96

2.6 Monitoring

Wij informeren u er graag over dat het monitoren van voortgang en zo nodig bijsturen van beleid in de vorm van maatregelen ook steeds plaatsvindt. In de Voortgangsrapportage Gelderse Maatregelen Stikstof ‘We zijn onderweg’ is inzicht gegeven in de voortgang van de uitvoering van de Uitvoeringsagenda GMS. In de laatste rapportage is geconstateerd dat veel maatregelen zijn voorbereid en klaar staan voor gebruik, maar dat vooralsnog weinig concrete resultaten zijn geregistreerd. Die constatering is aanleiding voor een intensivering van de stikstofaanpak door de provincie, zowel wat betreft te nemen maatregelen als wat betreft het beter registreren van de stikstofreductie die al is gerealiseerd.

Monitoringsgegevens worden ook gebruikt om de voortgang van het beleid te monitoren en ook anderszins te kunnen sturen, bijvoorbeeld ten aanzien van de meest effectieve inzet van eigen budgetten en te nemen Gelderse maatregelen.

2.7 Voldoen aan Logtsebaan-uitspraak

Wij zijn van mening dat we met dit alles invulling geven aan passende maatregelen die beogen de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn in te zetten, zoals bedoeld in de Logtsebaan uitspraak en in de daarop volgende lijn in de lagere rechtspraak. Daarbij is het einddoel uiteraard dat de instandhoudingsdoelstellingen van alle stikstofgevoelige natuurwaarden worden behaald.

2.7.1 Artikel 8.97, lid 1, Bkl

Ten aanzien van artikel 8.97, lid 1, Bkl in samenhang met 8.74b lid 1 van het Bkl en met artikel 18.10 lid 1 van de Ow overwegen wij het volgende. Wij zijn van oordeel dat aan de natuurvergunning van 15 oktober 2012 (kenmerk 2012-005228) wel een passende beoordeling ten grondslag ligt. Weliswaar stellen wij mede door de ontwikkeling van de rechtspraak inmiddels hogere eisen aan een passende beoordeling (waaronder de onderbouwing van additionaliteit bij toepassing van de mitigerende maatregel extern salderen), maar dat neemt niet weg dat voorafgaand aan de verlening van de voormelde natuurvergunning wel een passende beoordeling is verricht. Gelet hierop is de natuurvergunning niet in strijd met in strijd met artikel 8.74b lid 1 van het Bkl en artikel 6, derde lid, van Habitatrichtlijn en is dus geen sprake van strijd met een wettelijk voorschrift. Dit betekent dat wij niet bevoegd zijn om de genoemde natuurvergunning op grond van artikel 8.97 lid 1 van het Bkl in samenhang met artikel 18.10 lid 1 van de Ow in te trekken. Aan een belangenafweging komen wij daarom niet toe. Wij verwijzen hierbij ook naar rechtsoverweging 7.2 van de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 11 april 2024 (ECLI:NL:RBGEL:2024:2061).

3 Zienswijze

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit hebt u op 14 augustus een zienswijze ingediend.

3.1 Samenvatting zienswijze.

U stelt dat de overwegingen van de weigering geen stand kunnen houden, en dat wij, gegeven het feit dat bij een serie natuurtypen in de Veluwe, Landgoederen Brummen en Stelkampsveld sprake is van verslechtering als gevolg van stikstofneerslag, zijn gehouden de noodzakelijke daling te verzekeren. Een (blijvende) daling is in uw ogen onvoldoende.

3.2 Reactie op zienswijze

In de rechtspraak van de Afdeling over additionaliteit is bepaald dat wij kunnen verwijzen naar een pakket van maatregelen of een programma in uitvoering op voorwaarde dat het voldoet aan de onderstaande voorwaarden (rechtsoverweging 28.2 van de PAS-uitspraak):

1. Het is gericht op een daling van stikstofdepositie.
2. Het gaat zo nodig vergezeld van een monitoring van de uitvoering en effecten daarvan.
3. Het voorziet in een bijsturing of een aanvulling indien nodig.

Als er geen zicht is op de uitvoering van andere stikstofdepositiereducerende maatregelen binnen afzienbare termijn, dan komt de intrekking of een wijziging van de natuurvergunning nadrukkelijk in beeld, waarbij ook de intrekking of wijziging van één of meer andere natuurvergunningen in de afweging kan worden betrokken. Dat geldt in het bijzonder als dergelijke intrekking(en) of wijziging(en) wel binnen afzienbare termijn tot een relevante verbetering kan of kunnen leiden, aldus de Afdeling.

Datum

30 september 2025

Zaaknummer

2024-005371

Blad

13 van 15

Wij hebben in ons besluit aangegeven welke maatregelen er zijn en worden genomen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. Deze maatregelen leiden tot een blijvende daling. Vervolgens hebben wij ook toegelicht dat in deze casus de wijziging van de natuurvergunning in beeld is gekomen en deze wijziging inmiddels ook in besluitvorming is geëffectueerd. Wij hebben in dat kader ook inzichtelijk gemaakt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van Hoogstraat 21 te Toldijk. De verwachte extra reductie in de toekomstige jaren van al ingezet beleid is daarbovenop nog groter. Voor de toekomstjaren (2025 en daarna) is een aanvullende emissiereductie te verwachten van de onderzochte maatregelen van nog eens circa 100 keer de vergunde situatie van Hoogstraat 21 te Toldijk.

Dit betekent dat een verdergaande intrekking niet zal (kunnen) leiden tot een relevante verbetering binnen afzienbare termijn. Een verdergaande intrekking komt daarom niet in beeld.

3.3 Conclusie

We zijn gaan niet over tot het op grond van artikel 5.4 tweede lid van de Wet natuurbescherming geheel of gedeeltelijk intrekken van de op 15 oktober 2012 verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming met zaaknummer 2012-005228.

Vragen?

Indien u vragen heeft over of naar aanleiding van dit voorgenomen besluit, dan kunt u zich wenden tot post@gelderland.nl. We verzoeken u hierbij het zaaknummer dat bovenaan deze brief staat, te vermelden.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Janine van der Zijl
Teammanager Vergunningverlening

Datum

30 september 2025

Zaaknummer

2024-005371

Blad

14 van 15

Beroep

Belanghebbenden en indieners van zienswijzen kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een beroep en een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Datum

30 september 2025

Zaaknummer

2024-005371

Blad

15 van 15

Bijlagen

1. Indicatieve AERIUS-berekening d.d. 12-12-2024, kenmerk RyTCcdQwDerM
2. Bijlage bij weigering intrekking
3. Toelichting oorzaak tijdelijke onderbezetting door bedrijfseigenaar